

KÚRIA

Bfv.II.1339/2013/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. május 21. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a Fejér Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Sárbogárdi Járásbíróság 1.Bk.7/2013/2. számú végzését megváltoztatja, I. rendű és II. rendű terhelteket az ellenük hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette [1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 281/A. § (1) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmenti.

A köztisztasági szabálysértés [2012. évi II. törvény (Sztv.) 196.§ (2) bekezdés] miatt indult eljárást mindkét terhelttel szemben megszünteti.

Az alapeljárásban felmerült 68.580 (hatvannyolcezer-ötszáznyolcvan) forint bűnügyi költség az államot terheli.

Elrendeli az I. rendű és II. rendű terheltek által bűnügyi költség címén - általuk esetlegesen - egyetemlegesen befizetett 68.580 (hatvannyolcezer-ötszáznyolcvan) forint összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt történő visszatérítését.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Sárbogárdi Járásbíróság a 2013. május 3. napján - tárgyalás mellőzésével - meghozott 1.Bk.7/2013/2. számú végzésével I. rendű és II. rendű terhelteket társtettesként elkövetett hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette [1978. évi IV. törvény (korábbi - továbbiakban - Btk.) 281/A. § (1) bekezdés a) pont] miatt 1-1 évre próbára bocsátotta. Egyetemlegesen kötelezte őket a felmerült 68.580 Ft bűnügyi költség megfizetésére. Az első fokú végzés az I. rendű terhelt tekintetében 2013. június 4. napján, a II. rendű terhelt tekintetében 2013. május 31. napján emelkedett jogerőre.

A jogerős ítéleti tényállás szerint I. rendű és II. rendű terheltek 2012. október hó 6-án a kora délutáni órákban az I. rendű terhelt által Sz.-n lévő szülői háznál végzett kerttakarítási munkálatok során összeszedett háztartási hulladékot egy traktorral és a hozzá kapcsolt pótkocsival Sz.-i homokos dűlőbe, a volt szeméttelenp területére szállították, majd a hatóság által erre a célra nem engedélyezett helyen már kb. 5-6 m³ mennyiséget közösen leraktak, amikor V. J. r.tzls. 15 óra körüli időben a további hulladékkal megrakott járműszerelvény megállításaival és a terheltek elszámoltatásával a cselekményüket leleplezte.

Az igazságügyi környezetvédelmi szakértői vélemény alapján a K.-homokos dűlőn a terheltek által lerakott illegális hulladék mennyisége 5-6 m³-re tehető, a hulladékhalmaz állati ürüléket, műanyag csomagolási hulladékot, műanyagot, talajt, köveket, valamint lom hulladékot tartalmazott, melyek besorolása alapján nem veszélyes hulladékok kerültek lerakásra.

A Fejér Megyei Főügyészség BF.3976/2013. szám alatt mindkét terhelt javára, felmentésük érdekében a Be. 416.§-ának (1) bekezdés a) pontjában meghatározott okból a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálati indítványt nyújtott be.

A Fejér Megyei Főügyészség indoka szerint az adott bűncselekmény megállapíthatóságának nem csupán az a törvényi feltétele, hogy a hulladék nem engedélyezett helyre kerüljön, hanem az is, hogy ez a keretjogszabályt kitöltő hulladékgazdálkodási törvény szerint hulladéknak minősülő anyag alkalmas legyen a törvény szerint megállapított veszélyeztetésre. Az ügyben szakértő kirendelésére sor került, a szakértő a részére feltett kérdésnek megfelelően arról nyilatkozott, hogy a letett hulladék nem minősül veszélyes hulladéknak.

A felmentő rendelkezés meghozatala mellett egyebekben indítványozta a terhelteknek a 2012. évi II. törvény (Sztv.) 196.§ (2) bekezdése szerinti szabálysértési felelősségre vonását és marasztalását.

A Legfőbb Ügyészség BF.2302/2013. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt mind a terhelteknek a Be. 6. §-a (3) bekezdésének a) pontjára figyelemmel a Be. 331. §-ának (1) bekezdése alapján történő felmentése, mind a köztisztasági szabálysértés (Sztv. 196.§ (2) bekezdés) megállapítása és jogkövetkezmény alkalmazása tekintetében fenntartotta.

A Kúria megállapította, hogy a terheltek javára bejelentett felülvizsgálati indítvány mind a felmentő rendelkezés meghozatala tekintetében, mind a szabálysértési cselekmény megállapítása tekintetében alapos.

Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Emellett a Be. 423.§-a (1) bekezdése kötelező erővel írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozat által megállapított tényállás az irányadó, a tényállás felülvizsgálati indítványban nem támadható. A tényálláshoz a Kúria is kötve van, azt tehát, hogy valamely ügyben a terhelt elítélésére törvénysértően került-e sor, még az érdemi felülbírálat során is kizárólag az ítéletben rögzített tények alapulvételével vizsgálhatja.

Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].

A Kúria rögzíti azt is, hogy miután a Be. 423.§-ának (2) bekezdése értelmében a rendkívüli perorvoslati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni, ily módon a megtámadott határozat meghozatala idején hatályban volt, 1978. évi IV. Büntető Törvénykönyvben (továbbiakban Btk.) foglalt büntető anyagi jogszabályok alapján döntött a felülvizsgálati indítvány felől.

A Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálása keretében megállapítja, hogy az elkövetéskor és az elbíráláskor azonos tartalommal volt hatályban a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének Btk. 281/A. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti törvényi tényállása. Ezt a büntettet az követi el, „aki arra a célra hatóság által nem engedélyezett helyen hulladékot elhelyez”.

A Btk. 281/A. §-a (4) bekezdésének a) pontja ugyanakkor meghatározza, hogy e § alkalmazásában mi tekintendő hulladéknak: "mindaz, amit a hulladékgazdálkodásról szóló törvény hulladéknak minősít, amennyiben alkalmas az emberi élet, testi épség, egészség, a föld, a víz, a levegő, vagy azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére".

Mindezekre figyelemmel az adott cselekmény akkor törvényi tényállásszerű, ha az elkövető hatósági engedély nélkül, nem arra a célra engedélyezett helyen, elhelyez, a hulladékgazdálkodásról szóló törvény által hulladéknak minősített dolgot, és az a dolog alkalmas az emberi élet, a testi épség, az egészség, a föld, a víz, a levegő, vagy azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére.

A Btk. tehát a hulladék-fogalomhoz képest szűkítő követelményt támasztva írja elő, hogy az elhelyezett dolognak nemcsak hulladéknak, hanem meghatározott vonatkozásban veszélyeztetésre alkalmasnak is kell lennie [BH2013.56.].

A terheltek terhére megállapított bűncselekmény elkövetésekor hatályos, a hulladékgazdálkodásról alkotott 2000. évi XLIII. törvény (továbbiakban Hgt.) 3.§-nak a) pontja a hulladék fogalmát a következőképpen határozza meg: "bármely, az 1. számú melléklet szerinti kategóriák valamelyikébe tartozó tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik, vagy megválni köteles";

a 3.§-ának b) pontja a veszélyes hulladék fogalmát a következőképpen definiálja: eszerint "veszélyes hulladék a 2. számú mellékletben felsorolt tulajdonságok közül eggyel vagy többel rendelkező, illetve ilyen anyagokat vagy összetevőket tartalmazó, eredete, összetétele, koncentrációja miatt az egészségre, a környezetre kockázatot jelentő hulladék".

Szakértés körébe tartozó kérdés - azon túl, hogy a dolog melyik hulladék-kategóriába tartozik - a meghatározott vonatkozású veszélyeztetésre alkalmasság.

Az irányadó tényállás szerint azonban a lerakott hulladékhalmaz - felsorolva a benne lévő hulladékféléket - az igazságügyi környezetvédelmi szakértői vélemény szerint nem veszélyes hulladék.

Az irányadó tényállás fentiek rögzítése mellett más megállapítást nem tesz, a tényállás nem tartalmazza, hogy a terheltek által elhelyezett - és melyik kategóriába tartozó - hulladék az adott vonatkozású veszélyeztetésre alkalmas.

A jogerősen elbírált ügyben tehát a határozatban rögzített irányadó tényállásból ténybeli alap hiányában nem vonható jogi következtetés az I. rendű és a II. rendű terheltek bűnösségének a megállapítására, ezért e terheltek bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek a vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - az I. rendű és a II. rendű terheltek tekintetében a Be. 424.§-a (1) bekezdése szerinti tanácsülésen

eljárva a felülvizsgálati indítványnak helyt adott, a támadott határozatot a Be. 427. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megváltoztatta, s az I. rendű és a II. rendű terhelteket a törvénynek megfelelő határozatot hozva a Be. 331. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a Be. 6. § (3) bekezdése a) pontjának első fordulata alapján büncselekmény hiányában felmentette az ellenük emelt vád alól.

A Be. 337.§-ának (1) bekezdése szerint akkor, ha a bíróság úgy látja, hogy a vád tárgyává tett büncselekmény szabálysértés, és a terheltet felmenti, a szabálysértést elbírálja.

Miután pedig a Be. 427.§-ának (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat megváltoztatása esetén a törvénynek megfelelő határozat hozatalának van helye, a Kúria a terheltek által elkövetett szabálysértés kapcsán is lefolytatta az eljárást.

A Kúria ennek során - osztva a Fejér Megyei Főügyészség, illetőleg a Legfőbb Ügyészség álláspontját - a Be. 337.§-ának (1) bekezdése alapján eljárva megállapította, hogy I. rendű és II. rendű terheltek elkövették a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban Sztv.) 196.§-ának (2) bekezdésében meghatározott köztisztasági szabálysértést.

Ezt a szabálysértést az követi el, "aki települési szilárd vagy folyékony hulladékot a közterületen engedély nélkül lerak, elhelyez, vagy nem a kijelölt lerakóhelyen rak le vagy helyez el".

A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy a szabálysértés büntethetősége elévült.

Az Sztv. 6.§-a (1) bekezdése a szabálysértési cselekmény általános elévülési határidejét határozza meg, ami a szabálysértés elkövetésétől számított hat hónap eltelte. A hivatkozott törvényhely (6) bekezdése ugyanakkor az abszolút elévülési határidőt rögzíti, eszerint nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak a cselekmény elkövetésétől számított két év elteltével.

A szabálysértés elkövetési ideje 2012. október 6. napja, így a két év nem telt el.

A hat hónapos elévülési időt a bíróság ügydöntő határozatának meghozataláig a nyomozati cselekmények, majd a vádemelés, és a bírósági eljárás cselekményei minden alkalommal félbeszakították.

Ugyanakkor a Sárbogárdi Járásbíróság felülvizsgálati indítvánnyal érintett ítélete az I. rendű terhelt vonatkozásában 2013. június 4. napján, míg a II. rendű terhelt vonatkozásában 2013. május 31.

napján emelkedett jogerőre. Így a megtámadott ítélet jogerőre emelkedésekor újrakezdődött az elévülési idő.

Időközben, vagyis a jogerőtől számított hat hónapon belül a Fejér Megyei Főügyészség szabálysértés elbírálását kezdeményezte a terheltek javára benyújtott felülvizsgálati indítványában 2013. október 18-ával.

Amint azt a 3/2010. Büntető jogegységi határozat megfogalmazza, a terhelt terhére benyújtott ügyészi felülvizsgálati indítvány a büntethetőség elévülését nem szakítja félbe. A jogegységi döntés indokolása szerint ugyanis az ügydöntő határozat jogerőre emelkedése után már nincs büntetőeljárás folyamatban. A terhelt terhére szóló rendkívüli jogorvoslati indítványok - így a felülvizsgálati indítvány is - előterjesztésére vonatkozó ügyészi jogosultság ugyanakkor az alapeljárásban betöltött ügyféli pozíciójából fakad, és arról, hogy az ügyész által a terhelt terhére előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján az indítvány szerinti eljárási cselekményt foganatosítja-e, a bíróság dönt; ebből következően nem az indítvány, hanem a bíróságnak a terhelt ellen végrehajtott eljárási cselekménye szakítja meg az elévülést.

Ebből azonban nem következik az, hogy a terhelt javára bejelentett ügyészi indítványban elbírálni indítványozott szabálysértés elévülését is csak a Kúriának a felülvizsgálati indítvány kapcsán a terhelt terhére foganatosított eljárási cselekménye szakítja félbe.

Kétségtelen, hogy a felülvizsgálati indítvány elsősorban a terheltek felmentésére irányult. Azonban emellett indítványozta az ügyészség a terheltek által elkövetett szabálysértés elbírálását is; ez pedig a terheltek szabálysértési felelősségre vonására irányuló indítvány.

Az Sztv. 6.§ (5) bekezdése akként rendelkezik, hogy szabálysértés miatt az eljárás alá vont személlyel szemben a szabálysértési hatóság, a fegyelmi jogkör gyakorlója, az ügyészség és a bíróság által foganatosított eljárási cselekmények az elévülést félbeszakítják. A félbeszakítás napjával az elévülési idő újrakezdődik.

Mindebből következően a szabálysértési eljárás lefolytatására és a szabálysértés érdemi elbírálására irányuló ügyészi indítvány az elévülést félbeszakította.

Ugyanakkor az állandósult bírói gyakorlat értelmében az elévülést kizárólag a terhelttel szembeni, a büntetőeljárás előbbre vitelét szolgáló intézkedés szakítja félbe.

Jelen ügyben a Fejér Megyei Főügyészség szabálysértés elbírálását

kezdeményező indítványának 2013. október 18-i érkezése óta hat hónapot meghaladó időtartam telt el, mely idő alatt a terheltekkel szemben az eljárás előbbre vitelét szolgáló eljárási cselekmény, a büntetőeljárási jogban szabályozott intézkedés foganatosításra nem került. Ekként a szabálysértés büntethetősége az Sztv. 6.§ (1) bekezdése alapján - figyelemmel a 6.§ (5) bekezdésében foglaltakra - elévült.

A Kúria ezért az I. rendű és a II. rendű terheltekkel szemben indult szabálysértési eljárást az Sztv. 83.§-ának (1) bekezdés h) pontja alapján - elévülés okán - megszüntette.

A Kúria az alapeljárásban megállapított bűnügyi költség címén befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt történő visszatérítéséről a Be. 585. § (1) bekezdése alapján, a (3) bekezdés szerint rendelkezett, azzal, hogy miután a szabálysértés elbírálásához a bűnügyi költség felmerülése szükségtelen volt, azt az állam viseli.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

A Be. 418. § (3) bekezdés szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2014. május 21.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, dr. Krecsik Eldoróda s.k.
előadó bíró, dr. Nánási Illés s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
Bné